No. 1318 Zaterdag 3 April 1909 26ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f 0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD

REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223

ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 2 April.

DE NIEUWE BEGROOTING.

TOELICHTENDE STAAT.

Bonaire.

JUSTITIE EN POLITIE.

Art. 62 *a.* voeding van gevangenen en verdere justitiekosten f 500.
De raming is naar de vermoedelijke behoefte f 100.— hooger gesteld.

Art. 62 *b.* huishoudelijke uitgaven voor de politie en verdere benoodigdheden f 400.
In verband met de gebleken behoefte is de raming f 50 lager gesteld.

Art. 63 *a.* traktementen of verloftraktementen.
1 klerk ter posterij f 1,021.83.

De vorige titularis genoot een traktement van f 1,100.—; de tegenwoordige titularis verkrijgt met 16 October 1910 aanspraak op een traktement van f 1,021,83, in verband waarmede de raming verlaagd is.

Art. 63 *b.* toelagen:

Het is ondergeteekende gebleken, dat, zonder dat aan de eischen aan een der ambten verbonden iets te kort zal worden gedaan, de betrekking van kommies der belastingen in meerdere gevallen aan functionarissen in andere betrekkingen zal kunnen worden opgedragen, terwijl door zoodanige bijeenvoeging besparing van uitgaven zal worden verkregen.
Zoo meent ondergeteekende, dat de dienst van den deurwaarder hem voldoenden tijd laat de betrekking van kommies der belastingen te vervullen, indien in zijne vervanging gedurende den tijd, dat zijn functiën als deurwaarder hem elders roepen, kan worden voorzien, en zoo is ondergeteekende overtuigd, dat de opzichter bij den vuurtoren ter lage Westkust evenzeer als kommies zal kunnen optreden niet alleen, maar daarbij zelfs de functiën van loods uitoefenen, in welke betrekkingen thans drie verschillende personen zijn aangewezen.
Op dien grondslag is dan door ondergeteekende eene regeling van het toezicht op de invordering van het invoer- en het accijnsrecht ontworpen en in de begrooting van 1910 opgenomen.
Ten einde den kommies-deurwaarder te kunnen vervangen, zal nog een kommies te Kralendijk beschikbaar moeten zijn, en ligt het in het voornemen den loods aldaar daartoe aan te wijzen, die voldoende vrijen tijd heeft, ook om overigens surveillancedienst te doen.
De torenwachter, wien als zoodanig een assistent ter zijde staat, zal 's nachts kunnen surveilleeren en de enkele keeren, dat er schepen de plaats aandoen, als loods kunnen fungeeren en bij die gelegenheid tevens als kommies optreden.
De gelegenheid om deze regeling te treffen zal zich vermoedelijk eerlang aanbieden, wanneer de torenwachter in een andere betrekking overgaat, waartoe vooruitzicht bestaat: men zal dan in staat zijn over de diensten te beschikken van een persoon, die geschikt en genegen zal zijn in de drie genoemde functiën op te treden.
De kommies ter Slagbaai geniet f 720.— 's jaars aan vaste inkomsten; eene som van f 120.— wordt uitgetrokken ten einde hem het verschil te vergoeden tusschen zijne toelage van f 600.— en hetgeen hij vroeger genoot.
Door de besproken combinatiën zal eene besparing van f 740— 's jaars verkregen worden.

Art. 63 *d.* vergoeding van den ontvanger wegens gemis van inkomsten f 800.

Bij Gouvernements-beschikking dd. 11 December 1908, No. 904, is aan den ontvanger wegens het vervallen van emolumenten voor in- en uitklaring buiten kantoortijd een vergoeding van f 300.— 's jaars toegekend.

Art. 68 *c.* subsidie aan bijzondere scholen f 2,550.

Geraamd op f 2550.— overeenkomstig het op 1o Januari 1909 vastgestelde subsidie.

Art. 69 *a* en *b.* toelagen der voorziening in de uitvoering van den loodsdienst:
Deze nieuwe posten zijn noodzakelijk omdat ingevolge de loodsverordening 1908 alle ontvangsten wegens loodsdienst in de koloniale kas moeten worden gestort.
Art. 70. Kosten van opmeting en in kaart brengen van het domein f 1,200.
De post is voor 1910 gehandhaafd omdat, daar nog geen beschikking kon worden verkregen over de diensten van een persoon, die werkzaamheden in dit jaar, zoo een begin kan worden gemaakt, niet zullen zijn afgeloopen.

Art. 71 *b.* verloskundige hulp door vroedvrouwen f 250.

Aangezien de 4 vroedvrouwen, die vroeger als zoodanig zijn aangesteld, reeds oud zijn, wordt het door den gouvernements-geneeskundige hoog noodig geoordeeld, dat zij door anderen worden vervangen.
Daar de vroedvrouwen in vele gevallen gratis diensten moeten praesteeren, wil niemand als zoodanig opgeleid worden, alvorens de zekerheid te hebben eene tegemoetkoming van gouvernementswege te zullen ontvangen. Wordt daarom voorgesteld voor de verlossing van iedere onvermogende gehuwde vrouw, evenals dat in de buitendistricten op Curaçao geschiedt, f 2.— te betalen.

Art. 71 *d.* onderstand aan onvermorgde behoeftigen f 75.

De inkomsten van de armenkas zijn zeer wisselvallig en in de laatste jaren zoo gering, dat slechts weinige behoeftigen daaruit onderstand hebben kunnen ontvangen. Om deze reden is de post met f 25.— verhoogd.

Art. 72. Uitgaven in het belang van cultures f 250.

Ten einde in het jaar 1910 te kunnen voortgaan met het nemen van proeven met cultures en gewassen, welke tegen een droog klimaat bestand zijn en voor de bevolking van nut kunnen zijn, wordt deze post gehandhaafd.

Art. 73. Kosten van exploitatie van op het domein aanwezige dividivi-boomen f 5.600

Om aan het voornemen gevolg te kunnen geven om de kosten van exploitatie van de dividivi-cultuur op domeingrond, waarvan in de ontwerp-begrooting voor het loopend dienstjaar eenige mededeelingen werden gedaan, ten laste van de begrooting te brengen, wordt een crediet van f5,600.— aangevraagd, zijnde het geraamd beloop van die kosten. De raming is gebaseerd op gegevens, verkregen gedurende eene tweejarige exploitatie.
Tegenover de begroote uitgaaf is in de lijst der ontvangsten op Bonaire een gelijk bedrag geraamd als opbrengst van den verkoop van het product.

OPENBARE WERKEN.

Art. 75 *a.* Gewoon onderhoud van de landsgebouwen, waaronder te verstaan het doen van kleine reparatiën aan verf- en houtwerken f 800.

Wegens buitengewone herstellingen was het crediet twee jaren achtereen f 200.— hooger gesteld. Voor 1910 is het op het vroeger bedrag van f 800.— teruggebracht.

Art. 75 *b.* Omheining van het erf van de dokterswoning en van het hospitaal f 1,200.

De vervallen cactus-omheining van de erven, behoorende bij de gouvernementsgebouwen en hospitaal, gelegen in de kom van Kralendijk, dienen vervangen te worden door nieuwe. Wordt voorgesteld omheiningen van steen en traliewerk daar te stellen.

ST. MARTIN.

(Nederlandsch Gedeelte)

GELDELIJK BEHEER.

Art 81 *a* Traktementen of verloftraktementen:

In afwachting van een nadere regeling totdat voldoende gegevens daartoe voorhanden zullen zijn worden de bestaande credieten tot het houden van toezicht op de invordering van het invoerrecht en accijnsrecht voor 1910 gehandhaafd.

EEREDIENST EN ONDERWIJS.

Art. 84 *a.* Traktementen of verloftraktementen f 4,300.

Een onderwijzer verkrijgt met 1 Juli 1910 aanspraak op traktementsverhooging, om welke reden de post met f 100.— is verhoogd.

Art. 84 *b.* Toelagen f 4.700.

De raming is overeenkomstig de bezoldigingen, die het personeel thans geniet.

Art. 85 *c.* schoonhouden van de scholen en aanbrengen van water f 120.

Verminderd met f 30.— In verband met het voorstel bij art. 90 *c* tot het aanschaffen van 4 ijzeren regenbakken voor de openbare scholen.

Art 85 *d.* subsidie aan bijzondere scholen f 1,1550.

Geraamd op het bedrag van het voor 1908 vastgesteld subsidie.

PLAATSELIJKE KOSTEN.

Art. 86 *a* en *b.* Traktementen of verloftraktementen.

Het is in de praktijk gebleken, dat de landbouwkundige op Curaçao voortdurend in beslag genomen wordt ter voldoening aan de eischen, welke de landbouwbelangen van de benedenwindsche eilanden stellen, en dat het niet uitvoerbaar is die belangen ten aanzien van de bovenwindsche eilanden naar behooren te behartigen.
Reeds vroeger is er door professor Went en door den heer van Hall, landbouw-directeur in Suriname, de groote wenschelijkheid betoogd om ook voor de bovenwindsche eilanden over de diensten van een landbouwkundige te beschikken, maar meende ondergeteekende, hoewel het denkbeeld op zich zelf reeds toen allen steun verdiende, met het oog op de daaraan verbonden groote uitgaaf, vooshands zich van het doen van een voorstel in die richting te moeten onthouden en eerst te moeten nagaan of met één deskundige voor de geheele kolonie niet kon worden volstaan.
Nu echter meer en meer gebleken is, dat aan de landbouwbelangen van de bovenwindsche eilanden met den besten wil niet die zorg kan worden besteed, welke daaraan terecht toekomt, mag niet langer gearzeld worden om een voorstel te doen, ten einde in staat te worden gesteld de diensten van een voor het doel geschikt landbouwkundige te verkrijgen.
Te meer vindt ondergeteekende aanleiding het voorstel te doen, omdat te voren meermalen van verschillende zijden op de bovenwindsche eilanden tot deskundige voorlichting op landbouwgebied was aangedrongen en daardoor thans het voorstel door den Gezaghebber, krachtig gesteund door den Raad van Politie, is gedaan.
Aangezien ondergeteekende alsnog niet de overtuiging heeft, dat, in aanmerking nemende de uitgestrektheid der bovenwindsche eilanden, voortdurend de beschikking over een landbouwkundige zal noodig zijn, ligt het in de bedoeling te trachten voor een zeker getal (bijv. voor 4 à 5) jaren de beschikking over een deskundige te verkrijgen.
Ten einde aan het vorenstaande uitvoering te kunnen geven wordt voor bezoldiging; reis- en verblijfkosten voor 1910 een bedrag van f 5000 aangevraagd.

Art. 87 *c.* onderstand aan onvermorgde behoeftigen f 100.

Naar de gebleken behoefte met f50.— verhoogd.

Art. 88. Uitgaven in het belang van cultures *Memorie.*

De post is pro memorie geraamd, daar het in verband met het voorstel tot aanstelling van een landbouwkundige, niet te bepalen is, welk bedrag voor landbouwdoeleinden benoodigd zal zijn.

OPENBARE WERKEN.

Art. 90 *a.* Gewoon onderhoud van de gebouwen, waaronder te verstaan het doen van kleine reparaties aan verf- en houtwerken.

Een bedrag van f 200 's jaars, gelijk thans beschikbaar gesteld voor het gewoon onderhoud der landsgebouwen op St. Martin, blijkt telken jare opnieuw geheel onvoldoende te zijn. Daarom wordt het voorstel gedaan voor dit onderhoud f 400.— beschikbaar te stellen.

Art. 90 *b.* aankoop en opstelling van een ijzeren waterbak met ijzeren goten bij de gevangenis aan het Zout-water-meer f 100.

Ter voorkoming van kosten voor het aanbrengen van water ten behoeve van de gevangenen wordt voorgesteld een crediet van f 100.— beschikbaar te stellen voor de aanschaffing van een ijzeren waterbak met goten.

Art. 90 *c.* idem van 4 ijzeren waterbakken voor de openbare scholen f 400.

Voor het aanbrengen van water ten behoeve van de vier openbare scholen wordt thans ongeveer f 30 's jaars uitgegeven. Deze telkens terugkeerende uitgaaf kan vermeden worden door de aanschaffing van een ijzeren regenbak voor elk dier scholen.

Art. 90 *f.* herstelling en verven van het steenen gebouw aan het westeinde van Philipsburg f 175.

Voor buitengewone herstelling aan dit gebouw wordt eene som van f 175 vereischt.

Art. 91 *a.* het bouwen van een keukentje op het fort Amsterdam f 200.

Het houten gebouwtje bij de seinwachterswoning op het fort Amsterdam, dat als keuken dienst deed, werd door den storm in Maart 1908 geheel weggeslagen. Een som van f 200.— om een nieuwe keuken te bouwen wordt aangevraagd.

Art. 91 *b.* verlenging, zoomede herstelling van den steiger te Simpsonsbaai f 150.

Het steigertje staat in te ondiep water, waardoor het niet aan zijn bestemming kan beantwoorden. Wordt het enkele meters verlengd, dan kunnen de visscherschuiten daaraan aanleggen zonder gevaar van vast te raken. Voor f 150.— kan het verlengstuk worden aangebracht, en tevens eenige herstellingen aan den steiger geschieden.

Art. 92. Uitgaven in het belang van de waterverschaffing: het graven van twee putten en onderhoud van enkele anderen f 700.

In het belang der buitenbevolking is 't wenschelijk enkele putten schoon te maken en twee nieuwe te graven, waarvoor een som van f 700.— wordt aangevraagd.

ST. EUSTATIUS.

JUSTITIE EN POLITIE.

Art. 97 *b.* huishoudelijke uitgaven voor de politie en verdere benoodigdheden f 100.

Op grond van de verminderde uitgaaf in de laatste drie jaren is de post met f100 verlaagd.

GELDELIJK BEHEER.

Art. 102 *a.* traktementen of verloftraktementen f 2,600.

De raming is overeenkomstig de bezoldiging van het thans ter openbare school werkzaam personeel.

Art. 103 *a* en *b.* Schoolbehoeften voor de openbare school; aankoop van schoolmeubelen.

De post is met f 510.— verhoogd nl. met f 460.— voor de aanschaffing van nieuwe schoolmeubelen (24 banken, 1 bord en 1 kast) en met f50.— voor verschillende benoodigdheden, waaronder begrepen onderhoud van den schooltuin.

Art. 103 *c.* Subsidie aan eene bijzondere school f 600.

Overeenkomstig het bedrag van het voor 1908 bepaald subsidie.

PLAATSELIJKE KOSTEN.

Art. 105. Uitgaven in het belang van cultures en tot verbeteren van den veestapel f 2,360.
Aangevraagd wordt f 1,560 voor als volgt:

Voortzetting van de werkzaamheden op de domeingronden Godet, Bengalen, het N. W. heuvelland, Zeelandia en Compagnie-eiland	f 1,500.—
Kosten tot aanmoediging van de katoencultuur (aankoop van zaad, voorschot op geoogste katoenvezel, gewonnen door den kleinen planter)	*Memorie.*
Kosten tot aanmoediging van de runderteelt	150,—
Idem van kippenfokkerij	60,—
„ „ bijenteelt	50.—
Voorschotten aan huurders van perceelen voor het maken van omheiningen	600.—
	f 2,360,—

Art. 106 *b.* Verpleging van hulpbehoevende vrijgemaakten f 450.

Verminderd met f50.— vermits het aantal vrijgemaakten afneemt.

Art. 106 *e*. Verloskundige hulp aan onvermogende kraamvrouwen f 50.

Het komt billijk voor een crediet beschikbaar te stellen, wááruit aan vroedvrouwen in de gevallen dat zij uit onvermogen van de kraamvrouwen, gratis hare hulp verleenen moeten, een kleine vergoeding kan worden verleend.

Art. 106 *h*. Voeding en kleeding van de verpleegden in het leprozengesticht f 1.000.

Door de afneming van het getal verpleegden in het leprozengesticht kan de post met f300.— worden verlaagd.

OPENBARE WERKEN.

Art. 107 *a*. Gewoon onderhoud van de landsgebouwen, waaronder te verstaan het doen van kleine reparatiën aan verf- en houtwerken f 850.

De post voor onderhoud ad f1000 voor dit jaar toegestaan, is gesplitst in f 850.— (gewoon onderhoud der gebouwen enz.) en f150.— (onderhoud van den steiger.)

Art. 108. Uitgaven in het belang van de waterverschaffing en onderhoud van Taylor's put te Oranjestad f 150.

Deze put levert het benoodigde water voor een groot gedeelte der bevolking van Oranjestad. De kosten van onderhoud zullen gedeeltelijk uit de opbrengst van den verkoop van water uit dien put worden gedekt.

SABA.

GELDELIJK BEHEER.

Art. 114. Traktementen of verloftraktementen, toelagen en bureelbehoeften van den ontvanger, de verdere ambtenaren van 's lands middelen en de personen belast met de werkzaamheden ter posterij en met de postspaarbank, benevens fouragegeld:

Zie de toelichting bij art. 81 (St. Martin).

Art. 117 *a*. traktementen of verloftraktementen:

Op grond van het advies van den Raad van Politie op Saba werd tot de oprichting van een openbare school te Bottom besloten in stede van te St. Johns, waartoe in de begrooting voor het loopend jaar credieten waren toegestaan. De Raad is van oordeel, dat de school beter op hare plaats is ter hoofdplaats van het eiland en dat in elk geval eerder de te St. Johns wonende kinderen naar Bottom komen zullen om er de school te bezoeken, dan dat die van Bottom tot dat doel zich naar St. Johns zouden begeven.

In verband hiermede worden credieten aangevraagd ter bezoldiging van personeel aan eene openbare school te Bottom. Er is gerekend op een onderwijzer van bijstand, omdat er vooruitzicht bestaat, dat het getal kinderen, die de school zullen bezoeken, eerlang zoodanig zal zijn toegenomen, dat toevoeging van een onderwijzer van bijstand ingevolge wettelijk voorschrift noodig zal zijn.

De credieten wegens traktementen van de schoolhoofden zijn gesteld op de bedragen, die de titularissen trekken.

Art. 117 *b*. toelagen:

Ter verstrekking van onderwijs in nuttige handwerken aan meisjes aan de beide openbare scholen wordt f240 aangevraagd ter bezoldiging van een onderwijzeres in dit vak aan elk dier scholen.

Het voorstel om het crediet van f 300.— voor het geven van onderwijs in de zeevaartkunde zooals voor het loopend jaar toegestaan, op f600.— te brengen, is gegrond op de omstandigheid, dat het aantal lessen, die wekelijks gegeven zullen worden, veel meer is dan aanvankelijk werd verondersteld. De onderwijzer heeft zich bereid verklaard de lessen dit jaar voor f 300.— te zullen geven, aangezien hij zich eenmaal daartoe verbonden had, maar zal niet bereid wezen daarmede voort te gaan, zoo hem niet ten minste f 600.— 's jaars daarvoor wordt toegekend.

Het aantal lessen bedraagt 12 per week en, aangezien ondergeteekende, met het oog op dit getal lessen, het verzoek om eene verhoogde toelage geheel kan billijken, wordt door hem voorgesteld het crediet voor de toelage op f 600.— te bepalen.

Art. 118 *a*. huur van een gebouw voor openbare school te Bottom f360.

In verband met het voorstel om het gebouw te Windwardside, dat als school dienst doet, aan te koopen is het crediet van f 270.— voor huur van een schoolgebouw aldaar vervallen. Daartegen wordt f 360.— geraamd voor het huren van een gebouw tot school te Bottom.

Art. 118 *c*. aanschaffing van schoolmeubelen f 600.

Voor de aankoop van schoolmeubelen voor de school te Bottom f 600.

Art. 118 *d*. aanschaffing van instrumenten en andere benoodigdheden ten behoeve van het onderwijs in de zeevaartkunde f 25.

Er wordt f 50—. minder aangevraagd dan voor 1909 in verband met de behoefte.

Art. 118 *e*. schoonhouden van de openbare scholen en aanbrengen van water voor die scholen f 180.

Geraamd naar de werkelijk vereischte uitgaaf.

Art. 118 *f*. subsidie aan bijzondere scholen f 1,750.

De raming is gesteld overeenkomstig het in 1909 voor het afgeloopen jaar bepaald subsidie.

Art. 119 *a*. traktement of verloftraktement:

Ter uitvoering van de nieuwe loodsverordening is aan den loods eene bezoldiging uit de koloniale kas toegelegd, ten bate waarvan de loodsgelden worden gevoerd.

Art. 122 *c*. onderhoud der straten en wegen f 1.000

In verband met de omstandigheid, dat het op Saba vaak moeilijk is huizen in huur te verkrijgen, komt het zeer aan te bevelen voor gebruik te maken van de door den eigenaar van het schoolgebouw te Windwarside betoonde bereidwilligheid om het aan het Gouvernement te verkoopen. Hij is bereid het huis, na het op de wijze door het Bestuur gewenscht te hebben vergroot, voor f 4000—, inclusief het terrein, zijnde de door deskundigen geschatte waarde, aan het Gouvernement te verkoopen.

Voor het bewerkstelligen van den koop in 1910 wordt gemeld bedrag in deze begrooting aangevraagd.

Art. 122 *b*. Aankoop en onderhoud van benoodigdheden f 100.—

Voor 1909 was f600.— beschikbaar gesteld voor den aankoop van schoolmeubelen voor de school te Windwardside.

Art. 122 *e*. Straatverlichting f 300.

Met f 100.— verhoogd, aangezien het bedrag van f 200.—, thans toegestaan, niet langer toereikend is nu er meer lantaars bijgekomen zijn.

Art. 123. Kosten van aanleg van een steiger. *Memorie.*

Gedurende de maand Augustus van het volgende jaar werd onder leiding van den 2n. opzichter van het departement van openbare werken een poging in het werk gesteld om te onderzoeken of de ijzeren schroefpalen, welke volgens een voor den steiger opgemaakt ontwerp benoodigd zouden zijn, ter plaatse op voldoende diepte in den bodem zouden kunnen worden aangebracht, iets wat in verband met de vele aldaar voorkomende rolsteenen alleen practisch kan worden uitgemaakt. Deze poging leverde door de aanhoudende onstuimigheid van de zee gedurende die maand geene zekere gevens op. De waarnemende Gezaghebber gaf daarop als de meest geschikte tijd voor een dergelijk onderzoek de maand April op. Dit jaar kan dat onderzoek, dat de directeur nu persoonlijk zal moeten leiden, evenwel niet in dien tijd plaats hebben door de wisseling, welke in het beheer van het departement van openbare werken juist in de maand April van dit jaar moet plaats hebben, zoodat het voornemen bestaat het onderzoek eerst later te verrichten.

GEHEELE KOLONIE.

GEWESTELIJK BESTUUR.

Art. 124. Kosten van deelneming aan de wereldtentoonstelling te Brussel in 1910......f 3.000.

De post was voor 1909 pro memorie geraamd. Aangezien het meerendeel der uitgaven in verband met het doel in het a. s. jaar zal zijn te doen, wordt voor dat jaar het daartoe begroot crediet van f3,000 aangevraagd.

Art. 125. Uitgaven ter voorziening in den politiedienst f34,000.

Berekend was, dat wanneer de politiedienst ten volle door de militaire bezetting zou zijn overgenomen, eene som van f24,000 noodig zou zijn voor de betaling van politietoelagen.

Aan het oorspronkelijk voornemen om de reorganisatie dadelijk in haar geheel te doen plaats vinden, is echter geen gevolg kunnen worden gegeven, waardoor het noodig gebleken is het bedoeld crediet te verhoogen en op f 34,000, te brengen, ten einde de middelen beschikbaar te stellen, waaruit de bezolding van het in dienst blijvend personeel der brigade maréchaussée, dat geen militair dienstverband aangaat, gekweten zullen worden.

De nieuwe dienstregeling zal eerlang worden ingevoerd en aangezien het mogelijk is, dat het gedeelte van het personeel dat geen militair dienstverband zal aangaan, kleiner zijn zal dan bij de vorenbedoelde berekening verondersteld, zoo zal mogelijk niet over het geheel bedrag van f 34,000 behoeven te worden beschikt.

Maar, aangezien er geen voldoende gegevens voorhanden zijn om te bepalen hoe groot een eventueele verlaging zal zijn, zoo is het ramingscijfer voor 1909 behouden.

Art. 126. Kosten verbonden aan het vervoer van gouvernementspassagiers, correspondentiën en gouvernementsgoederen tusschen de eilanden der kolonie onderling, waaronder begrepen kosten van assurantie en af schrijving op het kapitaal aan den bouw van een stoomschip ten koste gelegd :

In de begrooting voor het loopend dientjaar werd f 100,000 beschikbaar gesteld voor den aanbouw van een stoomschip.

Voor 1910 wordt boven het voor exploitatie en assurantie benoodigd bedrag van f 44.000 nog f 5,000 aangevraagd ter afschrijving op het kapitaal voor den aanbouw benoodigd.

Aanwijzing van een crediet ter goedmaking van renteverlies, door het realiseeren van rentegevende fondsen veroorzaakt, kan achterwege blijven, vermits hetzelfde bedrag, dat in de begrooting van uitgaven daartoe zou zijn te ramen, in die der ontvangsten zou moeten verschijnen.

Art. 127. Waarneming van de getijbewegingen in West-Indië. f 300.

Op verzoek van den directeur van het Meteorologisch Instituut te „de Bilt" werden het vorige jaar fondsen beschikbaar gesteld voor het doen van geregelde getijwaarnemingen in de Caraïbische zee.

In overleg met dr. van der Stock, speciaal met de leiding dezer waarnemingen ten behoeve van het bovengenoemde Instituut belast, werd bepaald dat een waarnemingspost op elk der eilanden, Curaçao, St. Martin en St. Eustatius zou worden opgericht.

De eerste trad in den loop van het vorige jaar in werking, terwijl de beide andere eerst in den aanvang van dit jaar tot stand zijn gekomen.

De duur der waarnemingen voor elk der posten zal een vol jaar zijn.

DE MIJNWET

IN DE

TWEEDE KAMER.

(HANDELINGEN.)

De heer **van Karnebeek**: Mijnheer de Voorzitter! Ik verschil wel eeningzins met den geachten vorigen spreker omtrent de quaestie, waarover hij zich het meeste warm gemaakt heeft, betreffende de mijn Santa Barbara. Ik kan zeer goed medegaan met de wijze waarop de Regeering deze quaestie nu heeft behandeld en tot op zekere hoogte in dit wetsontwerp tot oplossing heeft gebracht. Het wil mij voorkomen, dat de redenen die de Regeering zoowel in de Memorie van Toelichting als in de Memorie van Antwoord voor haar opvatting heeft aangegeven steekhoudend zijn, en ik zal daarover niet in beschouwing treden; ik vind die redenen geheel voldoende. Alleen wil ik nog voor degenen — de geachte vorige spreker heeft zich daaromtrent niet positief uitgelaten — die bij art. 10 nog een poging zouden willen doen om door de Regeering een andere gedragslijn te doen volgen tegenover de eigenaren van de mijn Santa Barbara, een opmerking maken, en dat is deze: wanneer wij een wet maken, waardoor wij die eigenaren gaan dwingen tegen hun zin die mijn te exploiteeren — dit wetsontwerp zou daarvoor moeten worden veranderd — dan acht ik het hoogstwaarschijnlijk, aangezien het vooral vreemde belanghebbenden geldt, dat deze quaestie een internationale quaestie zal worden, die zal gebracht worden voor een arbiter, misschien wel voor het Hof van Arbitrage.

Wij weten, dat in het Engelsche Parlement de belangen van den zoo dikwijls besproken heer Godden de aandacht hebben getrokken en men moet er zich dus op voorbereiden, dat, indien er krachtige maatregelen tegen hem genomen worden, dit waarschijnlijk aanleiding zal kunnen geven tot een quaestie, die per slot van rekening wel zal worden gebracht voor het Hof van Arbitrage. En nu heb ik weinig twijfel. dat, wanneer dat het geval mocht zijn — en de leden van dat Hof van Arbitrage hebben, zooals natuurlijk gebeuren zou, kennisgenomen van de tusschen de Kamer en de Regeering bij dit wetsontwerp gewisselde stukken — de uitspraak niet in ons voordeel zal wezen. Reeds daarom meen ik, dat het, hoe men ook over de quaestie denkt, in het stadium waarin de zaak nu gekomen is, goed zal zijn de Regeering te volgen op den weg dien zij heeft ingeslagen.

Ik heb nog een andere opmerking te maken over dit wetsontwerp. Er ontbreekt, dunkt mij, iets in. De Regeering heeft zich geplaatst op het standpunt van bij de Curaçaosche Mijnwet alleen aan te geven wat zij beschouwd als hoofdbeginselen, en de uitwerking daarvan over te laten aan de koloniale verordeningen, aan den localen wetgever in de kolonie. Ik kan mij daarmede wel vereenigen, maar zelfs wanneer men zich op dat standpunt stelt, ontbreekt er, dunkt mij, iets in dit wetsontwerp. Ik mis de regeling van een punt dat ik beschouw als behoorende tot de hoofdbeginselen, namelijk de Regeling die wij in de Indische Mijnwet vinden in artt. 6 en 21 betreffende de schadeloosstelling, die toekomt aan de eigenaren van den grond in verband met opsporing of ontginning.

Wij vinden in art. 9 van de Indische Mijnwet de bepaling, dat geen opsporing mag plaats hebben dan tegen vooraf genoten of vooraf verzekerde schadeloosstelling. Dat is, dunkt mij, alleszins billijk. In art. 21 vinden wij hetzelfde beginsel in geval van ontginning volgens concessie.

Ik meen, dat deze regeling eigenlijk ook in dit wetsontwerp had moeten voorkomen. Nu zou ik gaarne van den Minister vernemen — hij heeft dat natuurlijk in zijn hand en ik hoop dat hij het in deze, wat het principe aangaat, met mij eens zal zijn — of hij ons de verzekering wil geven van te zullen zorgen, dat de koloniale verordening, waaraan de uitwerking van de wet verder zal worden overgelaten, zich op dit punt houde aan het door mij aangestipte beginsel, dat hier niet zoo heel lang geleden door de Wetgevende Macht is erkend als billijk en rechtvaardig.

Mijnheer de Voorzitter! Om nog even terug te komen op de eerste quaestie, waarover ik sprak, ten opzichte van de mijn Santa Barbara, dit: de geachte vorige spreker heeft uitvoerig behandeld het geval, dat in dit wetsontwerp voorzien wordt, nl. van onteigening van die mijn. Hij heeft aanbevolen, dan alles met nauwkeurigheid te doen nagaan en alles tot in details te berekenen. Wat dat aangaat, sluit ik mij geheel bij hem aan, zooveel te meer, omdat het mij niet verwonderen zou, dat men, wanneer men zulke berekeningen gaat maken om te zien in hoeverre het onteigenen van die mijn voordeelig kan wezen voor de Nederlandsche kolonie, misschien tot de conclussie zal komen, dat, als men niet heel voorzichtig is, er een kat in een zak gekocht wordt.

De heer **van Vuuren**: Mijnheer de Voorzitter! Met den geachten afgevaardigde uit Enschedé ben ik het eens, dat dit wetsontwerp vooral van theoretisch belang is. Voor zoover mij bekend, bestaat ten minste geen vermoeden, dat er groote schatten in den Curaçaoschen bodem verborgen liggen die op ontginning wachten. Dit verhindert niet, dat ik het een goede gedachte vind van de Regeering om met het oog op alle mogelijke eventualiteiten thans de beschikking tot zich te trekken over den ondergrond, onder reserve van bestaande rechten. Op deze quaestie zal ik intusschen niet ingaan. In dit opzicht sta ik aan de zijde van den heer van Karnebeek en niet aan dien van den heer van Kol.

Met den heer van Kol ben ik het echter weer volkomen eens, dat èn bij het verschijnen van dit wetsontwerp èn bij de behandeling er van de eerste vraag welke wij hier in Nederland gesteld hebben en welke ook in Curaçao men zich gesteld heeft, is geweest: in welke mate zal dit wetsontwerp bevorderlijk zijn aan of mogelijk maken de hervatting van de exploitatie der phosphaatmijn van Santa Barbara? De practische waarde van dit wetsontwerp ligt daarom voor mij ook in hoofdzaak in art. 10 dat als eenig middel de onteigening aanwijst. Zal dit middel baten, Mijnheer de Voorzitter? Ik heb al van verscheidene zijden twijfel hooren uitspreken of Nederland ooit, zelfs wanneer de exploitatie financieel voordeelig zou zijn, zooveel millioenen in een Curaçaosche mijnonderneming zal steken als naar het oordeel dier heeren noodig zullen zijn voor een eventueele onteigening. Ik wil echter gaarne aannemen, dat de Regeering niet het artikel in de wet gebracht heeft, zonder die vraag onder de oogen te hebben gezien en dus althans de financieele mogelijkheid te hebben aangenomen om tot die onteigening over te gaan.

Mijnheer de Voorzitter! Ik heb echter een andere reden om er aan te twijfelen of het ooit tot die onteigening zal komen en of niet juist dit art. 10 voor de hervatting der exploitatie van de Santa Barbara-mijn een sta-in-den-weg zal zijn.

Wat kan ons die onteigening helpen? Zij kon ons baten, wanneer juist was het standpunt hier meer verdedigd, en ik zou haast zeggen, ook hedenmorgen weer ingenomen door den geachten afgevaardigde uit Enschedé, dat wij te doen hadden met de grillen van een millioenenrijken Engelschman, wien het onverschillig is, of de inkomsten van zijn kapitaal uitblijven, als hij de gelegenheid vindt om een tegenstander te plagen.

Ik meende echter, dat deze lezing, die ik trouwens niet geloof dat ooit door de Regeering officieel is aangenomen, tot het verleden behoorde. Ik meende, dat het in confesso is, dat het erfpachtcontract, hetwelk de heer Godden heeft aangegaan, zooals het thans luidt, te onereus is en een exploitatie absoluut onmogelijk maakt.

Behalve dat de prijzen van de phosphaten in deze jaren zoo verlaagd zijn, dat op dien grond reeds een behoorlijke exploitatie zelfs van de beste phosphaten niet mogelijk is, wanneer daarvoor een uitkeering gedaan moet worden van f 12 per uitgevoerde ton, staan wij voor het feit, destijds ook door den Minister, den heer van Asch van Wijck, gememoreerd, dat in de onderhavige mijn naast 5 millioen ton phosphaat van 80 à 85 pct. minstens 14 à 16 millioen naar schatting voorkomen van een veel minder gehalte en dat men de phosphaat van de eerste qualiteit niet uit de mijn kan trekken, zonder het te gelijker tijd de phosphaat van mindere qualiteit te doen.

Het wordt dan ook zelfs door de tegenpartij erkend, dat het onmogelijk is van alle phosphaat — en zoo luidt toch het contract — f 12 per uitgevoerde ton te betalen. Men is dan ook, zooals de heer van Kol herinnerd heeft, herhaaldelijk in overleg getreden en ik meen dat ook destijds reeds door den Minister van Asch van Wijck is medegedeeld, dat toen reeds overeenstemming was verkregen tusschen den heer Godden en de meerderheid der aandeelhouders. Op dit oogenblik is dit, naar mij werd verzekerd, weer het geval en is er overeenstemming verkregen tusschen den heer Godden en de houders van 430 van de 600 aandeelen, over een verlaging van de uitkeering en over een uitkeering in verband met het gehalte van het phosphaat.

Intusschen kan — gelijk ook de heer van Kol in zijn bekend boek herinnert — volgens art. 35 van de statuten der Curaçaosche Phosphaatmaatschappij, geen wijziging gebracht worden in het erfpachtcontract met den heer Godden, wanneer de houders van ⅙ der aandeelen, dus in dit geval de houders van 100 aandeelen, zich daartegen verzetten.

Zonder voor een der partijen te kiezen, vraag ik mij af, of de schuld, dat telkens weer de overeenkomst afstuit, niet voor een groot deel ligt bij de Regeering en de Kamer.

Wij hebben te doen met partijen die het grootst mogelijk financieele belang er bij hebben om tot exploitatie over te gaan. Wanneer wij die partijen maar aan hun eigen lot hadden overgelaten, dan lijdt het voor mij geen twijfel, of men zou ten slotte wel met de exploitatie zijn begonnen.

Maar wat is het geval? Men

heeft die zaak van Regeeringswege aangevat; zij is ter sprake gekomen in de Kamer. Men is gaan spreken van een dwang die op een van de partijen zou kunnen worden uitgeoefend om tot exploitatie over te gaan, met het gevolg natuurlijk, dat men de tegenpartij gestijfd heeft in haar verzet en zij gedacht heeft: wanneer straks de heer Godden, zooals men dat in het Nederlandsche Parlement wenscht, gedwongen wordt om te exploiteeren, dan hebben wij niets te doen met de prijzen en zal hij ons de f12 per ton uitkeeren. Waar nu de Regeering aan dien bedrijfsdwang blijkbaar nooit heeft gedacht, werkt een dergelijke bedreiging schadelijk. Van art. 10 vrees ik nu hetzelfde gevolg.

In strijd met hetgeen de heer van Kol gezegd heeft acht ik onteigening van Santa Barbara een onmogelijkheid en in dit opzicht ga ik een stap verder dan de heer van Karnebeek, die alleen ernstigen twijfel in de mogelijkheid heeft uitgesproken. Wat zal men toch onteigenen? Zeker den boven- en den ondergrond, maar dat niet alleen.

Men zal ook moeten overnemen het erfpachtsrecht waarmede de eigendom is bezwaard. Men zal moeten overnemen met de rechten, maar ook met de verplichtingen die daarop rusten.

Men zal die verplichtingen moeten aflossen en dan wordt de onteigening duur, of men zal de verplichtingen moeten overnemen, dus ook de verplichting tot betaling van f12 per uitgevoerde ton, maar dan ligt het voor de hand, dat de exploitatie onmogelijk wordt. Naar mijn oordeel zal dus wegens financieele redenen geen onteigening kunnen volgen. Ik ontmoet hier den heer van Kol, die heeft uitgerekend, dat als men telken jare 50.000 ton phosphaat uit de mijn haalt, men f600.000 zuivere winst zal behalen. Dit komt overeen met hetgeen in het boek van den heer van Kol staat.

Welnu, wanneer men voor 50.000 ton f12 per ton moet betalen, zooals de heer Godden moet doen, en zooals wij moeten doen wanneer wij in zijn rechten en verplichtingen treden, dan is dit precies f600.000. 't Komt dus hierop neer, dat de heer Godden en wij aan de aandeelhouders de geheele winst zullen hebben uit te keeren. Er is niemand meer in de wereld die f12 vraagt, interrumpeert de heer van Kol. Aan den heer Godden niet. De zaak wordt echter anders, wanneer de Nederlandsche Staat in de rechten en verplichtingen van den heer Godden is getreden.

Men begrijpt heel goed, dat men bij een overeenkomst geen f12 zal krijgen, maar wanneer de Nederlandsche Staat geen wet gaat maken, gaat neerschrijven dat hij de mijn zal onteigenen, dan wordt natuurlijk gezegd: laten wij nog maar eens afwachten, wat geduld oefenen, want bij onteigening valt er niet te marchandeeren, dan moet de Nederlandsche Staat òf niet exploiteeren òf wel f12 betalen.

Wanneer die redeneering juist is, dan is onteigening een onmogelijkheid, dan zal het dreigen met onteigening alleen dit gevolg hebben, evenals het dreigen met bedrijfsdwang tot gevolg heeft gehad, dat partijen in plaats van nader tot elkander te worden gebracht, van elkander verwijderd worden. En nu is het meest wat ik vrees: een niet-hervatting van de exploitatie van de Barbara-mijn.

Men kan het gewicht daarvan niet overschatten. Het is in de eerste plaats ook van belang voor den heer Godden en al de aandeelhouders, die nu voor millioenen in den grond hebben liggen, waaraan zij nu niets hebben, terwijl telkens nieuwe lagen phosphaat worden ontdekt en de waarde er van eer neiging heeft om te dalen dan wel te stijgen. Het is van practisch belang voor het Gouvernement, dat bij een behoorlijke exploitatie allicht een f50.000 er uit zal halen, maar het is vooral van groot belang voor de bevolking, wanneer een 800 menschen een behoorlijk loon ontvangen, zooals steeds door den heer Godden is betaald geworden. Dat is de hoofdzaak, en daarom zou ik gaarne van den Minister vernemen, wat nu eigenlijk naar zijn oordeel het gevolg zal zijn van de aanneming van dit wetsontwerp voor de exploitatie van de Barbara-mijn. Denkt de Minister werkelijk, dat het mogelijk is tot onteigening over te gaan? Heeft de Minister dan de daarvoor noodige berekeningen gemaakt? Het zal mij aangenaam zijn dit te hooren, mits vóór alles maar worde geëxploiteerd. Maar wanneer, zooals dit bij mij vaststaat, onteigening een onmogelijkheid is, laat men dit dan ook openlijk zeggen, opdat die dreigende onteigening niet de kapstok worde, waaraan alle verdere onderhandelingen weer worden opgehangen, zoodat er weder niets gebeurt. Op die vraag zou ik gaarne een antwoord bekomen."

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

In de parochie van St. Jozef te Barber, waar de Zeereerw. Pater C. Smitz z. g. pastoor is geweest, werd Donderdagmorgen een plechtige H. Mis opgedragen voor de zielerust van den overleden Herder. De kerk was buitengewoon vol, terwijl vele geloovigen tot de H. Tafel naderden.

De Zeereerw. Heer J. Meyknecht, de tegenwoordige Pastoor van St. Jozefsdal, heeft met het opdragen dezer Requiemmis, en het aansporen der geloovigen tot bijwoning daarvan een schoone daad verricht van innige piëteit.

Scheepvaart.

Van 16 — 31 Maart liepen onze haven binnen:

Stoomschepen	13
Goeletten	33
Bijlanders	16
Brik	1
totaal	63 schepen.

Gedurende de twee eerste weken der maand liepen 69 schepen binnen; dat maakt dus voor de geheele maand Maart een totaal van 132 schepen.

Het gaat goed. De scheepvaart neemt standvastig en geleidelijk toe. Het totaal bedroeg in

Januari	118
Februari	115 (28 dagen).
Maart	132

Ook een vergelijking met de vorige jaren wijst op steeds stijgenden vooruitgang der scheepvaart. Nemen wij de maand Maart.

In 1905	108	schepen.
1906	110	„
1907	116	„
1908	120	„
1909	132	„

Regenval.

Gedurde de maand Februari.

		mM.
Fort Amsterdam		93,9
Plantage	Savonet	73,
„	Knip	92,
„	Klein Sta. Martha	76,8
„	Siberie	60.9
„	Cas Chikitoe	62.6
„	Gr. St. Joris	81.8
„	Fuik	52,3
	Hoffi abao	93,6
	Sta. Rosa	59,9
	Beekenburg	62.1
„	Noordkant	65.

De regentijd schijnt geëindigd te zijn. 't Was in de laatste weken weer gloeiend heet, kurkdroog, en veel stof en wind.

Nu is het tijd om den invloed der draadlooze en van den vlieger op den regenval te onderzoeken.

In den regentijd hebben wij alleen kunnen constateeren, dat de regen meer geregeld viel, zonder lange tusschenpoozen van droogte.

Werd dit ten deele ook veroorzaakt door de draadlooze?

Dat zou reeds een niet te versmaden voordeel zijn, wanneer ten minste in den regentijd de regen ook werkelijk viel en de buitjes geregeld terugkeerden.

Moeilijk zal het echter te bewijzen vallen in hoeverre daarbij het oplaten van vliegers, of het verspreiden van electriciteitsgolvingen 500 K.M. in de rondte van invloed was. De voorstanders zullen het gelooven, doch de tegenstanders er niet van overtuigd worden.

Maar, wanneer nu ook buiten den regentijd regen kan worden getrokken uit voorbijzwevende wolken, ja, dan zal het pleit wel voor eenieder beslecht zijn.

Wij hopen spoedig eens iets te hooren omtrent dergelijke proeven.

Gedecoreerd.

De Divisie-commandant van H. M. Zeemacht in de Caraïbische Zee, Kolonel J. B. Snethlage is benoemd tot Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw.

De Heer J. Janse, Consul van Oostenrijk-Hongarije werd door Z. M. Frans Jozef begiftigd met de Herinnerings-medaille aan zijn 60 jarig jubilé voor Civiele ambtenaren.

Onze gelukwenschen.

De Vrijmoedige.

Deze Collega begon Donderdag ll. zijn 34sten Jaargang.

Van harte verheugen wij ons met hem bij deze heuglijke gebeurtenis en wenschen *De Vrijmoedige* nog vele jaren van vruchtbaren arbeid toe.

Nieuwe Consul.

De nieuw-benoemde Consul van Sto. Domingo, de Heer Manuel Perez, trad Zaterdag ll. in functie. Met genoegen beantwoorden wij zijn beleefde groeten tot ons gericht en wenschen hem het meest volledig succes. Moge de Heer Perez er in slagen het verkeer tusschen Santo Domingo en Curaçao drukker en geregelder te maken, dat zou den handel hier zoowel als daar slechts ten goede komen, en ons terughouden van te veel één richting uit te varen, wat vroeg of laat weder verkeerd uitloopt.

Voor het Koningskind.

De toebereidselen voor de aanstaande feesten bij de gelukkige geboorte van het Koningskind zijn reeds in vollen gang.

Het Groepsbestuur der Afdeeling Nederlandsche Antillen van het A. N. V. hield Dinsdagavond in de Zaal van den Kolonialen Raad een voorbereidende vergadering in vereeniging met de Weledelgestrenge Heeren Officieren der Ned. Kon. Marine, de Heeren L. Hamming, a/b van H. M. *Gelderland*, H. Gruske, a/b van H. M. *Utrecht* en E. de Veer, a/b van H. M. *de Ruyter*, en de Heeren L. Schutte en C. J. van Roggen, Officieren der Landmacht.

Bij de nadere bespreking tot uitwerking van het door den Gouverneur vastgestelde feestprogram bleek de groote moeilijkheid: iets zekers te bepalen, terwijl het uur van ontvangst van het blijde bericht zoo onzeker is. Het program zou telkens gewijzigd dienen te worden, overeenkomstig het uur van ontvangst.

De feestcommissie meende aan dien onzekeren toestand een einde te kunnen maken door te besluiten twee dagen feest te vieren en het hoofdfeest te laten voor daags ná ontvangst van het bericht, en op den dag, dat de blijde tijding hier aankomt, te doen wat mogelijk is om dien dag nog een feestelijk karakter te geven.

Met vreugde zag de feestcommissie, dat bij de verschillende Autoriteiten en Particulieren de bereidwilligheid tot medewerking zeer groot is.

Door die algemeene samenwerking kon een gecombineerd feestprogram worden vastgesteld. Best mogelijk echter, dat het program nog verder kan worden uitgebreid, zoo er nog meer tijd tot voorbereiding beschikbaar blijft.

De feestcommissie heeft ons gemachtigd te verklaren, dat ieder aanbod tot nog verdere medewerking van Vereenigingen of Particulieren hoogst welkom wezen zal.

Ook is ons reeds ter oore gekomen, dat er ditmaal veel werk zal worden gemaakt van illuminatie en versiering der huizen.

Bravo! De gelukkig geboorte van een Koningskind kan niet hoog genoeg gevierd worden.

Zijn wij wel ingelicht dan zou, volgens de gecombineerde programma's, het feest gevierd worden op de volgende wijze:

Eerste dag.

1o. Aankondiging der geboorte van 't Koningskind door de voorgeschreven saluutschoten.

De feestcommissie heeft maatregelen genomen, opdat de versieringen der beide kiosken, voor het Gouvernementshuis en 't *Wilhelmina-paviljioen*, onmiddelijk worden aangebracht, ook de illuminatie van het bastion.

De particulieren zullen zeer zeker dit goede voorbeeld volgen en zoo spoedig mogelijk na ontvangst der blijde tijding de vlag uitsteken, en voor versiering en illuminatie zorg dragen.

Zoo zullen de vrije uren van den eersten dag vanzelf in feestelijke stemming worden doorgebracht, en alle beschikbare krachten benuttigd worden tot de noodige voorbereiding van den volgenden dag.

2o. 's Avonds van half acht tot negen uur fakkeloptocht.

3o. Negen uur taptoe.

Tweede dag.

1o. Acht uur, aankondiging van den feestdag en tot het hijschen der vlaggen.

2o. Half negen, groote parade.

3o. Tien uur audiëntie ten Gouvernementshuize.

4o. Half elf, aubade der school-kinderen voor het Gouvernementshuis. (Deze aubade heeft plaats op eigen initiatief der Hoofden van de Openbare en Bijzondere School, hetgeen wij met voldoening vermelden.)

5o. Elf uur, concert in het Wilhelmina-paviljioen, Waterkant.

6o. Twaalf uur, optocht. (Eigen initiatief van eenige matrozen en soldaten. Hoezee!)

7o. Een uur — vier uur, orgelmuziek in de verschillende wijken der stad.

8o. Vijf uur, Chineesch vuurwerk en volksspelen, zooals: wedloop op een geïmproviseerde schipbrug van pontjes en lange planken, tegenover het Gouvernementshuis, en wedstrijd met pontjes.

De feestcommissie heeft hiervoor verschillende prijzen uitgeloofd.

9o. Half zes, surprise. Eenige Heeren hebben zich aangeboden der Burgerij een verrassing te bereiden. Of dit te paard, of per fiets zal geschieden, is nog niet uitgemaakt.

10o. Half acht — negen uur. Concert in de beide Kiosken, vóór het Gouvernementshuis en aan de Waterkant.

11o. Negen uur, Verlichting der haven.

12o. Vuurwerk.

De feestcommissie heeft ook tot den Commandant van H. M. *Gelderland* het beleefd verzoek gericht om den tweeden avond het schip met gloeilichten te willen illumineeren en in de haven te komen liggen.

Verder vernemen wij, dat de fakkeloptocht en taptoe den eersten dag slechts dán zal kunnen doorgaan, als het bericht vóór vijven 's namiddags ontvangen wordt, daar ná vijven, de noodige manschappen van Marine en Landmacht, pijpers, tamboers, muziek, fakkeldragers en kader, moeilijk meer verzameld zullen kunnen worden, daar zij dan vrij hebben en niet meer op de schepen en in het fort aanwezig zullen zijn.

In dit geval zal getracht worden de concerten en het vuurwerk op den eersten avond te laten plaats hebben en fakkel-optocht en taptoe te verschuiven tot den volgenden avond.

Om onze Lezers volledig in te lichten willen wij hier nog bijvoegen, dat wij hebben hooren vertellen, dat de Societeit „ *De Gezelligheid*" den tweeden dag 's morgens om elf uur receptie zal houden, en de *Club Curacao* 's avonds een bal zal geven.

Om vijf uur 's middags zal er in het fort een oranjeboom worden geplant.

De Gouverneur heeft aan deze uitwerking van het Officieel Program zijn volle goedkeuring gehecht en f500 daarvoor beschikbaar gesteld.

Visscherij.

Herhaaldelijk wordt bij het Bestuur van Venezuela aangedrongen de bewoners van het eiland Margarita, hoofdzakelijk visschers, toch te willen helpen door afschaffing der zoutrechten en bevordering der visscherij.

Wij vestigen hierop de aandacht om te wijzen op de concurrentie, welke onze visscherij daardoor zal worden aangedaan. Deze concurrentie is echter volstrekt niet oneerlijk, maar zeer natuurlijk, en alleszins te billijken.

Wij meenden alleen het feit te moeten releveeren, opdat men de verwachtingen van vischverkoop in Venezuela door Curaçaosche visschers niet al te hoog zou spannen.

Men moet gedurende de Vastenmaar eens zien, hoe de versche visch bij volle schepen in La Guaira wordt aangevoerd door Venezolaansche visschers!

Divi-divi.

Treurige berichten ontvingen wij omtrent de divi-divi. Bij duizenden zijn de boomen in de Benedendistricten gestorven.

Het is een ware ramp, daar vele plantagehouders bijna alleen van de opbrengst der divi-divi-boomen moeten bestaan. Nu zullen zij de divi-divi-oogst missen voor jaren, daar het lang duurt, alvorens een nieuwe aanplant wat oplevert.

Is er door de landbouwkunde nu niets te doen tegen deze vreeselijke ziekte, die de boomen bij duizenden wegmaait?

In ernst hoorden wij vertellen, dat de Planters indertijd takken en geheele stammen van aangetaste boo-

men bij Dr. VAN HALL hebben gebracht, tijdens zijn verblijf alhier, opdat de ziekte in het laboratorium te Paramaribo onderzocht zou kunnen worden. Maar, toen de Inspecteur van den landbouw naar Suriname was teruggekeerd, bleek dat hier alles in het *Hotel Americano* was achtergelaten.

Wij kunnen bijna niet aannemen, dat zoo iets werkelijk heeft kunnen gebeuren, ofschoon de persoon, die het ons verteld heeft zeer geloofwaardig is.

In ieder geval hopen wij, dat de Inspecteur althans nu zoo spoedig mogelijk zich met vollen ernst zal toeleggen op het tegengaan der ziekte onder de dividivi-boomen. De dividivi-oogst is een levens-quaestie voor de Planters.

De Koloniale Raad

heeft het Voorloopig Verslag omtrent de Loterijwet ingediend.

„Door vele leden werd de indiening van dit Ontwerp met ingenomenheid begroet.

Zij beaamden ten volle hetgeen door het Bestuur in de Memorie van Toelichting wordt gezegd, nl. dat vooral onder de minder gegoede bevolking het spelen in de loterij een ware passie is geworden; dat een belangrijk deel der bevolking een te groot deel van het maandelijksch inkomen aan loten besteedt, en dat het noodzakelijk is dat euvel tegen te gaan. Te meer daar door die speelzucht der bevolking jaarlijks een groot bedrag uit de Kolonie wegvloeit.

Enkele leden, betreurende dat door het spelen in de loterij kapitaal aan de Kolonie wordt onttrokken, konden hunne medewerking niet verleenen aan den maatregel om dat kwaad te bestrijden, nu daarvoor een vorm gekozen is, die den burger in zijn vrijheid om zijn geld te besteden op de wijze welke hem goeddunkt, aantast."

Wij zouden dezen Leden willen vragen: Moet een verkeerde passie dan niet beteugeld worden? Mag de burgerlijke vrijheid dan ooit tot bandeloosheid overslaan? Zulk een passie inbinden, zulk een bandeloosheid tegengaan, is geen verkorten der ware vrijheid, maar ze leiden langs gepaste banen tot heil van 't algemeen. Armoede en gebrek in vele huisgezinnen zal er door worden voorkomen.

„Moreel zou, volgens hen, de verordening toch niets uitwerken. De aan het spel verslaafden zullen toch altijd een middel weten te vinden om hun geld aan het een of andere kansspel te wagen."

Wij zouden op deze bedenking willen antwoorden:

Dan zal een goed Bestuur ook wel het middel weten te vinden om opnieuw deze wilde loten te snoeien en verder misbruik der burgerlijke vrijheid voor goed tegen te gaan.

Maar, al zou het ontwerp ook geen geneesmiddel meer bieden voor de reeds aan het spel verslaafden, het kan toch als voorbehoedmiddel werken, dat ook niet nog meerderen zich overgeven en verslaafd raken aan dezen onzaligen hartstocht, welke slechts verdedigd mag worden door wilden en onbeschaafden.

„Er waren ook leden, die van oordeel waren, dat het beste middel om het wegvloeien van kapitaal tegen te gaan, zou zijn in de Kolonie een goede loterij op te richten, die van uit den vreemde kapitaal zou trekken en aldus het verlies, door de vreemde loterijen veroorzaakt, zou compenseeren."

ARTIKELEN.

Art. 3. Men achtte het niet wenschelijk, dat loterijen waarvan de prijzen niet in geldswaarde bestaan en de gezamenlijke waarde daarvan f 100.— niet te boven gaat, zouden vallen onder de verbodsbepaling dezer verordening.

Vaak toch, zeer dikwijls zelfs, is het verloten van het een of ander handwerkje voor vele fatsoenlijke armen het eenig middel, om, zonder bedelen, aan den kost te komen. Het koopen van zulke loten is dan een vorm waarin de liefdadigheid betracht wordt, en men zou het jammer vinden indien dit gebruik, deze schoone vorm van een aalmoes te geven, door de verordening zou verdwijnen.

Nog werd bij dit artikel de wenschelijkheid betoogd om de bevoegdheid van Procureur-generaal en Gezaghebber tot het geven van de vergunning, uit te breiden tot loterijen van f 500—. Administratieve omslag zou hierdoor worden vermeden.

Art. 6. Het tweede lid, meende men, kon eenvoudig luiden: „De Gouverneur kan echter vrijstelling van dit recht verleenen."

Immers, er konden zich, behalve 't geval van „weldadige doeleinden," ook wel andere gevallen,— b. v. wanneer de opbrengst bestemd is voor het bouwen van een museum of een theater, meenden enkele leden— voordoen, waarin vrijstelling van het recht wenschelijk zou zijn.

Art. 12. Eenige leden, zouden de verbodsbepalingen van dit artikel tot den aanlegger of houder van eene loterij willen beperkt zien; en wel op grond, dat er anders dikwijls personen, die niet lezen kunnen en door den aanlegger met het verkoopen van loten belast worden, er in zouden loopen."

Ook omtrent de wijziging der Gebruiksbelasting verscheen het Eindverslag.

Eenige leden hadden er bezwaar tegen dat met deze wijziging eene terugwerkende kracht aan een reeds vastgestelde verordening zou worden verleend, anderen meenden, dat dit voor ieder geval afzonderlijk moet worden beoordeeld, vele leden oordeelden ten slotte dat de vrijstelling der gebruiksbelasting voor electrische lichten niet slechts moesten worden verleend, wanneer die lichten niet meer dan vier tijdvakken van 24 uur of gedeelten daarvan aan de electrische geleiding zijn aangesloten, maar zelfs nog veel meer moest worden uitgebreid.

Zeer juist! In de bovenzaal der Sociëteit De Gezelligheid wordt meermalen door verschillende vereenigingen vergaderd, hoogstwaarschijnlijk meer dan viermaal in 't jaar.

Is het billijk dat de meerdere lichten, die dan branden belast worden evenals de andere die een geheel jaar branden?

Of, wanneer bij sommige feestelijke gelegenheden in de huizen van Particulieren, of in de Kerken, wij denken hier aan den Kersttijd, als de Kribbe electrisch verlicht wordt, meer lichten branden, zal dan voor die tien of veertien dagen belasting moeten betaald worden als voor een geheel jaar?

De Nieuwe Belastingen.

Met genoegen lazen wij dezer dagen onze geachte collega's *El Imparcial*, *Boletin Comercial* en *El Progreso* hun stem verheffen tegen de nieuwe belastingen. Het Bestuur behoeft de proef nu toch niet langer te nemen. De verloopen drie maanden zijn meer dan voldoende om te bewijzen, dat het hoog tijd wordt de noodige veranderingen in de nieuwe wetten aan te brengen. Onze handel wil zich opwerken, maar wordt daarin tegengehouden door verschillende vexatoire maatregelen der nieuwe wetten.

De Kamer van Koophandel had reeds te voren in haar verslag van September 1907 gewaarschuwd tegen deze verkeerde gevolgen, welke door haar zeer juist zijn voorzien. Deze Kamer zou wederom een grooten dienst bewijzen aan de Kolonie, wanneer zij er toe konde overgaan, ofschoon thans evenmin door het Koloniaal Bestuur gevraagd als vroeger, uit eigen initiatief een verslag uit te brengen omtrent de ondervonden moeilijkheden van de nieuwe wetten. De aangegeven punten zouden dan voor Bestuur en Kolonialen Raad een gemakkelijke leiddraad wezen om de lastige wetten zoo spoedig mogelijk te wijzigen.

De Curaçaosche Hypotheekbank.

Woensdag, 26 Maart, werd er een algemeene vergadering gehouden voor de aandeelhouders.

Als leden van het Bestuur werden herkozen de Heeren C. S. GORSIRA JPEz. en A. W. STATIUS MULLER, en als plaatsvervangend lid de Heer J. C. B. FORBES. De Voorzitter hield de volgende rede:

„M. M. H. H.

Mocht ik in de laatste Algemeene Vergadering bij den aanvang van het beredeneerd verslag de hoop uitspreken, dat de Instelling hare werkzaamheden zou hervatten, heden kan ik u mededeelen, dat de lijst, waarop aanteekening werd gehouden van teruggevraagde kapitalen niet meer bestaat. Aanvragen worden thans even als voorheen, dadelijk afbetaald. De Bank heeft aan de eischen harer crediteuren voldaan en treedt een nieuw leven in.

Belegd werd bij de Instelling gedurende 1908 f 37,452.11 en afbetaald aan schuldeischers f185.299.11. In aanmerking nemende de algemeene malaise, die de Kolonie in 1908 geteisterd heeft, en de aanstaande nieuwe regeling met de Venezolaansche Regeering, waardoor de handel zal moeten herleven, is het te verwachten, dat de transacties in den vervolge belangrijker zullen worden. Het Bestuur is dan ook overtuigd, dat u uwe volle toestemming eraan hechten zult, dat met wijs beleid worde overgegaan tot het uitzetten van gelden op hypotheek, zoodra de toestand der kas het toelaat of gelden aan de Bank ter Administratie worden aangeboden.

Het Bestuur wijst er op, dat met 15 December van verleden jaar ⅓ van den duur van het tijdvak, waarvoor de Bank is opgericht, verstreken is. Terugziende op den afgelegden weg moet erkend worden, dat dikwijls met ijver en takt is te werk gegaan, doch vroeger, evenals in alle andere instellingen van dezen aard en evenals misschien door ons in den tegenwoordigen tijd wordt gedaan, ook fouten zijn begaan, die dringend verbetering eischen."

De Voorzitter wijst er op, dat verscheidene hypotheken zijn geconsolideerd door pandrecht op aandeelen in maatschappijen en zegt verder:

„Het zal een voortdurend streven van het Bestuur wezen, zooveel mogelijk meerdere waarborgen te krijgen voor uitgezette hypotheken, al moeten daartoe minder aangename stappen worden genomen.

Niettegenstaande de voortdurende bemoeiingen van het Bestuur en van den ijvervollen Administrateur, die zich van zijne taak op voortreffelijke wijze kwijt, om de debiteuren hunne verplichtingen te doen nakomen, is het saldo van verschuldigde interessen op 31 December 1908 hoog. De abnormale toestand van het eiland in het laatste jaar heeft zeer zeker hiertoe bijgedragen. Als een gevolg daarvan was ook de opbrengst aan huur van aan de bank toebehoorende huizen niet schitterend.

Waar echter door opvoering van Kapitaal- en Reservekapitaal-rekening aan crediteuren veel meer zekerheid wordt gegeven voor door hen aan de Bank toevertrouwde sommen, moet de toestand heden als veel gunstiger worden beschouwd als bij de oprichting. Het Bestuur vertrouwt, dat binnenkort een aanvang zal kunnen worden gemaakt met het uitdeelen van dividenden.

Bij het Bestuur is ingekomen een schrijven, dat ten doel heeft de tusschenkomst der Bank te verzoeken, om bij het Koloniaal Bestuur afdoende hulp te verkrijgen in den nijpenden nood, waarin de plantage-eigenaren verkeeren. Het schrijven, dat aan het Bestuur der Kolonie is opgezonden, met verzoek om mededeeling of het voorstel der planters, zooals het daar staat of met wijziging, voor inwilliging vatbaar is, zal door den Secretaris worden voorgelezen. Alsnog is het deze Instelling niet bekend, of door het Bestuur eene beslissing in deze zaak is genomen. Aangezien echter het bedrag der renten van kapitalen, die ter leen zijn verstrekt met hypothecair verband op plantages, steeds hooger wordt, zal het Bestuur de zienswijze der Alg. Verg. willen vernemen, hoe in deze te handelen. De ondervinding opgedaan met de plantages „Rif" en „Brakkeput" heeft het Bestuur er van afgehouden tot den verkoop van plantages over te gaan."

De vergadering besluit, dat, in aanmerking genomen, dat de afzet van zout geheel is gestaakt, de dividivioogst is mislukt en de landbouw op dit eiland niet veel afwerpt, de planters in de gelegenheid moeten worden gesteld hulp te krijgen bij het Koloniaal Bestuur. De Vergadering besluit nog een korten tijd te wachten op de beslissing van het Kol. Bestuur.

Tram en Auto.

Naar wij vernemen, is de concessie van den paardenspoorweg op dit eiland overgegaan in handen van een paar ingezetenen, die voornemens moeten zijn, er een electrischen tramweg van te maken. Ook deelt men ons mede, dat bij een vreemdeling alhier het plan bestaat, om vergunning te vragen tot oprichting van een automobielen-dienst op dit eiland,

De Vrijmoedige

Bij het Bestuur der Kolonie is een verzoekschrift ingediend, ten einde concessie te erlangen tot het exploiteeren van een dienst van automobielen tot het vervoeren van personen in de stad en in de buitendistricten.

(De Cur. Cour.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd:

96 ratten.
828 muizen.

CASTRO OP REIS.

Dresden 18 Maart.

Generaal Cipriano Castro, gewezen President van Venezuela, heeft zijn idee, om rechtstreeks naar La Guaira te gaan, opgegeven. Hij zal de *Guadeloupe*, die 26 Maart van Bordeaux vertrekt, te Port-of-Spain op Trinidad verlaten. Daar zal hij zijne woonplaats vestigen of althans tijdelijk daar verblijven.

Te Port-of-Spain zal hij nieuws van zijne vrienden in Venezuela afwachten, om te beslissen waarheen hij koers zal zetten.

Generaal Castro heeft eindelijk, doch met weerzin, toegegeven aan den aandrang van zijne vrouw, zijne zuster en zijn broer Carmelo; hij zal dus niet in La Guayra landen.

— Ik heb niets gedaan, dat mij bevreesd maakt, om naar huis terug te gaan, verklaarde hij aan de leden van zijne familie.

Mijne daden of daden mijner regeering die aanleiding gaven tot klachten, waren ingegeven door redenen van staat.

Ik ben Venezolaan, mijne bezittingen zijn daar en ik zal terug keeren.

— Maar gij zult gevangen genomen worden, zoodra gij een voet aan land zet' waagde Carmelo op te werpen.

— Ik heb al meer gevangen gezeten; dat zou dus den eersten keer niet zijn, beet Castro hem toe.

— Maar 't is in die gevangenissen zoo ongezond, zei Carmelo. Menschen, die er niet aan gewoon zijn, leven niet lang. Zij sterven zoo raar!

Generaal Castro had een proclamatie aan het Venezolaansche volk gereed gemaakt. Daarin erkent hij de de Regeering van Gomez en verzekert erin, dat hij rustig wil leven in zijn land. Hij meende die proclamatie te verspreiden, maar toen hij de beschuldigingen vernam, die er tegen hem waren ingebracht, hield hij het document in. Hij heeft een menigte brieven ontvangen, die hem op de hoogte houden van den schrik, die de regeerders in Venezuela bezielt. Maar ook brieven, die hem met aandrang waarschuwen zich toch niet aan gevaar bloot te stellen.

Dresden, 19 Maart.

Castro heeft blijkbaar de hoop niet geheel opgegeven, de volgende maand weer in Venezuela te zijn. Voorloopig blijft hij in Trinidad, om van daaruit de gelegenheid te bespieden tot binnendringen in de Republiek.

Heden echter verklaarde hij in een interview, dat hij aan boord van de „Guadeloupe" zou blijven en dat, als men bezwaar maakte, hem in La Guayra te laten landen, hij zou doorreizen naar Colón, waar hij dan zou blijven, wijl die stad hem beter beviel dan Trinidad.

— Is er geen gevaar, gearresteerd te worden, terwijl gij op de „Guadeloupe" voor La Guayra ligt en dat zij u met geweld aan land brengen?

— Neen, antwoordde Castro. De fransche vlag zou mij beveiligen. Ik wil naar Venezuela terug om aan elke beschuldiging, die tegen mij ingebracht kan worden, het hoofd te bieden en mij zelf te verdedigen als er aanklagers zijn. 't Kan mij niet schelen, wat mij overkomen kan.

Zij die verandering van Bestuur in Venezuela verlangden, hebben die verandering bewerkt, door zich te onderwerpen aan de leiding van een mijner officieren, Generaal Gomez. Daaruit leid ik af, dat de revolutie gericht was tegen een persoon, niet tegen eene zaak. De liberale Restauratie van het land, die ik begonnen ben, gaat door. Het komt er bitter weinig op aan of zij Castro tot slachtoffer maken, als eenheid en samenwerking maar weer in Venezuela terugkeeren."

Hij verzaakte aan elk idee van eene revolutie in 't leven te roepen, of zelfs zijne partij in Venezuela aan te sporen op te staan. „Te veel houd ik van mijn land, zei hij, dan dat ik er de oneenigheid over zou willen uitstorten." Hij had er geen spijt van Venezuela verlaten te hebben. Was hij gebleven, dan zou hij niet alleen Venezuela, maar ook zijn leven verloren hebben; maar Prof. Israels heeft dat leven gered!

New York Herald.

VENEZOLANIA.

Caracas 19 Maart.

Nu de moeilijkheden tusschen de Venezolaansche Regeering en de *New York and Bermudez Asfalt Company* geregeld zijn, verliet het yacht *Viking* heden La Guayra met bestemming naar Guanoco. Aan boord bevonden zich de vertegenwoordigers en de advocaten van de Compagnie. Zij zullen aanstonds wettelijk bezit nemen van de terreinen, overeenkomstig de getroffen regeling.

Het werk in de asfaltbedden is weer hervat.

New York Herald.

Advertentien.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO